

MEMO

Onderwerp:	Rapport commissie van Aartsen
Opsteller:	Nienke Baars
Datum:	9 maart 2021

Inleiding

Ter informatie delen wij met u het rapport van de commissie van Aartsen, waarin adviezen zijn opgenomen om te komen tot het eerder ingrijpen in de leefomgeving en milieuschade voor te zijn.

Aanleiding was de adviesvraag van de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat (1 juli 2020): “welke mogelijkheden ziet de commissie om milieuhandhaving, –toezicht en vergunningverlening in Nederland te versterken met als doel het stelsel effectiever en slagvaardiger te maken?”

Samenvatting

De commissie is van oordeel dat het stelsel niet goed functioneert en niet voldoet aan de oorspronkelijke bedoeling van de commissie–Mans. Fragmentatie en vrijblijvendheid verhinderen adequate bescherming van de leefomgeving, schaden het vertrouwen in de overheid en veroorzaken economische schade. De commissie komt met tien maatregelen voor een effectief, slagvaardig en toekomstbestendig stelsel (zie ook de samenvatting van het rapport, pagina 5–7).

- a. De ondergrens voor de omvang van de omgevingsdiensten verhogen
- b. Kwaliteit verbeteren en afstemmen op aard van inrichtingen
- c. Meer prioriteit, capaciteit en inzet voor strafrechtelijke handhaving en vervolging.
- d. Hetzelfde basistakenpakket voor elke Omgevingsdienst
- e. Landelijke normfinanciering in plaats van lokale outputfinanciering
- f. Verplichting tot informatie–uitwisseling en investeren in kennisontwikkeling en kennisdeling
- g. Eén uitvoerings– en handhavingsbeleid, en één uitvoeringsprogramma op basis van één risicoanalyse per regio
- h. Versterking van de positie van de directeur door verplicht mandaat en herzien van de benoemingsprocedure
- i. Inrichten van Rijkstoezicht op omgevingsdiensten
- j. Advisering en uitvoeringstoets door omgevingsdiensten over omgevingsplannen.

Eerste duiding mogelijke gevolgen voor de ODG en deelnemers

De gevolgen van dit advies zijn afhankelijk van de koers die een nieuw kabinet op dit onderwerp wil voeren. Verwachting is dat dit onderwerp onderdeel wordt van formatiebesprekingen. Daarnaast is het rapport een advies op hoofdlijnen. In eventuele uitwerking van onderdelen kunnen grote of minder grote gevolgen naar voren komen voor onze gemeenschappelijke regeling. Hieronder is getracht enige duiding te geven, zonder compleet te willen zijn. Hierbij hebben we proberen een onderscheid te maken in elementen die al dan niet invloed kunnen hebben op de ODG.

- De Brzo taken van omgevingsdiensten, waarvan de ODG één van de zes uitvoerende diensten is, komen sporadisch aan bod, met name omdat de ontwikkeling van dit deel van de werkzaamheden goed is belegd.
- De ODG komt waarschijnlijk niet snel in beeld in een eventuele fusiebeweging op basis van de ondergrens van omgevingsdiensten.

Deze onderwerpen kunnen invloed gaan hebben op de ODG:

- Het advies beoogt geen stelselwijziging, adviseert wel stevig ingrijpen door de Rijksoverheid, inclusief een toezichtsrol voor het Rijk.
- De inhoudelijk benodigde basis van het takenpakket van omgevingsdiensten: uniform beleid dat gestoeld is op een risicoanalyse op regioniveau en uniforme basistaken, is door het Algemeen Bestuur ingezet met het nieuwe financieringsmodel. Het is voorstelbaar dat kwaliteit en tempo op deze gebieden in de toekomst meer aandacht krijgen.
- Financiering: met de nieuwe systematiek van het financieringsmodel heeft het AB een aantal stappen gezet die aansluiten op het advies. In het rapport wordt aangegeven dat de zorg bij outputfinanciering is dat er te weinig ruimte is voor opleiding, kennisontwikkeling en innovatie. Hier wordt de spanning met de financiële situatie van gemeenten benoemd. Het advies aan het Rijk is om een gezonde financiële situatie van omgevingsdiensten te waarborgen, door zowel in te grijpen in financiële afspraken van gemeenschappelijke regelingen als zelf financieel bij te dragen.
- Onafhankelijkheid van omgevingsdiensten: het is een nadrukkelijk onderwerp in het advies, en komt ook terug in zaken als financiering, mandaat, benoemingen en Rijkstoezicht.
- Omgevingswet: de commissie adviseert de omgevingsdiensten te betrekken bij normstellingen in het omgevingsplan en ten minste een uitvoeringstoets op uitvoerbaarheid te laten doen. Dit is voor de ODG een zeer actueel onderwerp, ook in relatie tot de gewenste effectiviteit en efficiëntie van de dienst.

